

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра мови засобів масової інформації

Затверджено

на засіданні кафедри мови ЗМІ факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Завкафедри мови ЗМІ –
проф. Марія Яцимірська

Силабус з навчальної дисципліни
«Стилістика журналістського тексту»,
що викладається в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – **журналістика**

Львів – 2022

**Силабус курсу «Стилістика журналістського тексту»
2022/2023 навчального року**

Назва курсу	Стилістика журналістського тексту
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, вул. Генерала Чупринки, 49)
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики; кафедра мови засобів масової інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність – журналістика
Викладачі курсу	Капелюшний Анатолій Олексійович, кандидат філологічних наук, вчене звання – доцент, посада – доцент кафедри мови засобів масової інформації,
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: anatoliykapelushnyj@gmail.com; посилання на сторінку викладача: Анатолій Капелюшний у Фейсбуці. Телефони: 0673951615 – моб.: 227-67-11 – стаціонарний.
Консультації по курсу відбуваються	Щоп'ятниці, 15:00 – 17:50 год. (Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 209 після закінчення карантину), а також можна консультуватися в день проведення лекцій або практичних занять (за попередньою домовленістю). Можливі й он-лайн консультації через Zoom, Viber, Telegram або WhatsApp. Для погодження часу он-лайн консультацій телефонувати 0673951615 – моб.: 227-67-11 – стаціонарний.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб опанувати фах. Тому в курсі представлено як огляд теоретичних концепцій українських і західних учених, методологічних засад медіастилістики, так і процесів та інструментів, які потрібні для засвоєння основних навиків роботи над створенням і вдосконаленням журналістського тексту. Це сприятиме досягненню таких загальних та спеціальних, фахових, предметних компетентностей : здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності; здатність спілкуватися державною мовою; здатність формувати інформаційний контент; здатність створювати медіапродукт.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Стилістика журналістського тексту» є вибірковою дисципліною із спеціальності журналістика для освітньої програми магістра, яка викладається в 2-му семестрі в обсязі _____ кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Стилістика журналістського тексту» є з'ясування особливостей аналізу й творення журналістських текстів основних жанрово-стильових різновидів у різних засобах масової інформації. Цим буде забезпечено досягнення програмного результату навчання – вільного спілкування з професійних питань, включаючи усну, писемну та електронну комунікацію, українською мовою.

**Література для
вивчення дисципліни**

Основна література:

1. **Капелюшний А.О.** Стилїстика тексту: Основні поняття, найважливіші джерела. Словник-довідник. Матеріали для самостійної роботи студентів факультету журналістики. – Львів: ЛНУ, 2000. – 60 с.
2. **Капелюшний А.О.** Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – 544 с.
3. **Капелюшний А. О.** Стилїстика й редагування: Практичний словник-довідник журналіста. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
4. **Капелюшний Анатолій.** Застосування герменевтичного і феноменологічного методів аналізу в стилїстиці тексту // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика, вип. 22. – 2002. С. 404–407.
5. **Квіт С.М.** Основи герменевтики: Навчальний посібник. – К.: КМ Академія, 2003. – 192 с.
6. **Клепиков О. І., Кучерявий І. І.** Основи творчості особи. – К.: Вища шк., 1996. – 296 с.
7. **Кочан І. М.** Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
8. **Павлюк Л. С.** Текст і комунікація: Основи дискурсного аналізу. – Львів: ПАІС, 2009. – 76 с.
9. **Різун В.В., Мамалига А.І., Феллер М.Д.** Нариси про текст: Теоретичні питання комунікації і тексту. – К.: Київ. ун-т, 1998. – 336 с.
10. **Роменець В. А.** Психологія творчості: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 228 с.(К.: Либідь, 2004. – 228 с.).
11. **Шаповал Ю. Г.** Феномен журналістики. – Рівне: Роса, 2005. – 248 с.
12. **Юдкін-Ріпун Ігор,** Феноменологія культури як методологія інтерпретації. К.: Ін-т культурології НАМ України. – 2020. – 352 с.
13. **Яцимірська М.Г.** Сучасний медіатекст: Словник-довідник. – Львів: ПАІС, 2005. – 128 с.

Додаткова література:

- Гол Дж.** Онлайнвова журналістика. – К.: КІС, 2005. – 344 с.
- Горальський А.** Теорія творчості. – Львів: Каменяр; Warszawa: Universitas Rediviva, 2002. – 144 с.
- Дудик П.С.** Стилїстика української мови: Навчальний посібник. – К.: Академія, 2005. – 368 с.
- Дуцик Д.Р.** Політична журналістика. – К.: Києво-Могилянська академія, 2005. – 138 с.
- Зарубіжна філософія ХХ столїття.** – К.: Довіра, 1993. – 239 с.
- Капелюшний А. О.** Стилїстика й редагування: Практичний словник-довідник журналіста. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
- Капелюшний А. О.** Практичний посібник-довідник журналіста: Редагування в ЗМІ: Аналіз і перевірка фактичного матеріалу. – Львів: ПАІС, 2004. – 576 с.
- Капелюшний, Анатолій.** Феноменологія тексту // Науковий збірник

	ЛКА. – Львів: ЛКА, 1995. – С. 63–64. Кононенко В. І. Символи української мови. – Івано-Франківськ: Плай, 1996. – 272 с. Кузнецова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці. – Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 120 с. Павлюк Л.С. Знак, символ, міф у масовій комунікації. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – 168 с. Роменець В. А. Психологія творчості: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 228 с. Саприкіна, Ольга (2014), Сучасна літературна герменевтика як мистецтво розуміння й інтерпретації художнього тексту, <i>Нова педагогічна думка</i>, № 3, с. 83-85. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. – К.: КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2002. – 392 с. Сміт Д. К. мол. Посібник книговидавця. – К.: Любіть Україну, 1999. – 192 с. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики: підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 420 с. Федик О.С. Мова як духовний адекват світу (дійсності). – Львів: Місіонер, 2000. – 300 с. Федик О.С. Слово. Дух. Нація. – Львів: ВПК “ВМС”, 2000. – 208 с. Яцимірська М.Г. Культура фахової мови журналіста: Навч. посібник. – Львів: ПАІС, 2004. – 332 с. Інтернет-ресурси: Блог професора Пономарева О. Д. // http://www.bbc.co.uk/ukrainian Дубініна, Віра (2019), Феноменологічні традиції і герменевтика самої свідомості Е. Гуссерля, <i>Вісник ДДПУ. Серія Соціально-філософські проблеми розвитку людини і суспільства</i>, №11. URL: https://doi.org/10.31865/2520-6842112019185817 Кафедра мови засобів масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка / Інформаційна сторінка на ФБ // https:// uk-ua.facebook.com/kafedramovyzmi Кебуладзе, Вахтанг (2013), Феноменологія і герменевтика як методологічні стратегії в сучасній українській філософії та гуманітаристиці, URI: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/12931 Культура слова / Інформаційна сторінка на ФБ Інституту української мови НАН України // Доступно з: https:// www.facebook.com MOVA.info – лінгвістичний портал // Доступно з: http://www.mova.info Пonomарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради // http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com Словники України online / лінгвістичний портал / Український мовно-інформаційний фонд НАН України // dictua">http://www.lcorp.ulif.org.ua>dictua
Тривалість курсу	48 год.

Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин лабораторних занять та 16 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : - Знати сучасні методи аналізу тексту – герменевтичні, феноменологічні, структурно-стилістичні та ін., зокрема особливостей такого аналізу з погляду стилістики тексту. - Знати особливості праці редактора над різними видами текстів. - Вміти творити текст із використанням здобутих знань про типові конструктивні прийоми та конструктивні схеми, застосовувані в цьому процесі та ін. - Вміти аналізувати текст із застосуванням сучасних наукових методів, створювати різні види журналістського тексту з використанням набутих теоретичних знань - Вміти створювати медійні тексти різного типу із використанням знань про їх функціонально-стилістичну та структурно-стилістичну специфіку
Ключові слова	Типологія, девіатологія в мас-медіа, саморедагування, помилки, психологія творчості, інтерв'ювання, журналістський текст, логічні засади творення тексту, факт, фактологія, фактичний матеріал, орфографічні помилки, орфоепічні помилки, лексичні помилки, граматичні помилки, пунктуаційні помилки.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<i>Див. тут «Схему курсу»</i>
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру тестовий (у разі воєнного стану або карантину на час заліку – усний або комбінований)
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з «Української мови в ЗМІ», «Практичної стилістики української мови», «Теорії й методики журналістської творчості», «Редагування в засобах масової інформації», достатніх для сприйняття категоріального апарату «Стилістика журналістського тексту», розуміння основних джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання, проєктно-орієнтоване навчання, дискусія.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: • практичні/самостійні тощо: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 50 • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 25 • залік: 25% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів -25. Підсумкова максимальна кількість балів - 100

	Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт. Академічна добросовісність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і лабораторні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана бібліотекою факультету винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі, та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; неприпустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; невчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної добросовісності не толеруються.
Питання до заліку.	1. Новітні тенденції в мові сучасної української преси та їх характер. 2. Поняття про текст. 3. Дискурс, його сучасне розуміння в дослідженнях історико-герменевтичного спрямування. 4. Герменевтика тексту і філософська герменевтика. Герменевтика і лінгвософія. 5. Феноменологія тексту. Феноменологічний підхід до аналізу журналістського тексту. 6. Націологічні і націософські дослідження та місце в них методів герменевтики, структурної стилістики. 7. Стилїстика тексту. Текстика. Текстологія. 8. Прагмолінгвістичний і прагмостилїстичний аспекти вивчення тексту. 9. Предмет і завдання курсу. 10. Сучасні дослідження зі стилїстики тексту. 11. Предмет (об'єкт) досліджень функціональної стилїстики і стилїстики тексту. 12. Ознаки функціональних стилїв. 13. Стилеутворювальні чинники і мовні засоби. Роль

екстралінгвістичних чинників.

14. Текст і дискурс як предмет аналізу.
15. Поєднання в публіцистичному тексті комплексної абстрактизації як основного принципу наукового мовлення і художньо-образної конкретизації як основного принципу наукового мовлення.
16. «Універсальна стилістична теорія сучасності» М. Ріффаттера і дослідження інших західних вчених.
17. Значення наукових досліджень О.Потебні та ін. українських мовознавців для формування сучасних уявлень про текст і про стилістику тексту.
18. Значення наукових розвідок Г.-Г.Гадамера, П.Рікера, Е.Гуссерля, М.Гайдегера та ін. для розуміння сучасного рівня дослідження тексту.
19. Функціонально-стилістичний і структурно-стилістичний (з позиції стилістики тексту) підходи до дослідження тексту.
20. Прагматичний аспект структурно-стилістичних досліджень.
21. Аналіз загальної структури акту мовлення, його елементів у стилістиці тексту.
22. Стилістично забарвлені і стилістично нейтральні одиниці мовлення у тексті.
23. Особливості інтерпретації стилістично «невизначених» текстів.
24. Логічна основа тексту. Раціонально-логічні структури в тексті і зміст висловлювання.
25. Елементи, що становлять логічну основу тексту (ті, що поєднують текст із позатекстовою дійсністю), та елементи стилеутворювальні (ті, що поєднують текст з адресатом).
26. Предметно-логічна основа тексту і засоби посилення (увиразнення) тексту.
27. Конструктивні структури, що визначають загальні контури побудови тексту.
28. Конструктивна схема як певне абстрагування семантичних зв'язків одиниць мовлення, що складають текст.
29. Конструктивні схеми (прийоми), що створюють експресивність тексту, визначають його обличчя, стиль (тобто є стилеутворювальними елементами).
30. Роль емоційно-риторичних структур у різних типах тексту.
31. Стилістика одиниць (ономатологія) і стилістика послідовностей.
32. Парадигматична семасіологія.
33. Послідовне розгортання розповіді, прийоми акумуляції, деталізації. Градація.
34. Паралельне розгортання розповіді. Прийоми зіставлення понять (паралелізму), контрастного зіставлення (контрасту), альтернативного зіставлення (дилеми), рамки (охоплення), прийоми транзитивності (концесії) та ін.
35. Лінгвістика тексту і формування раціонально-логічних структур. Конструювання цілісного повідомлення за правилами стилістики тексту.
36. Теорії стилю.

37. Носії, елементи, категорії стилю.
38. Чинники стилю. Стилеутворювальні чинники.
39. Національний стиль.
40. Тенденція до взаємодії семантичних зв'язків з експресивними засобами мовлення як способу створення загальної стильової тканини тексту. Мова ЗМІ як найяскравіший вияв цієї загальномовної тенденції.
41. Внутрішня організація наукового, художнього, публіцистичного тексту.
42. Мікротекст і макротекст у ЗМІ.
43. Художнє мовлення і мова художньої літератури та підхід до них з погляду стилістики мови і стилістики мовлення.
44. Функціональна стилістика як спосіб описування стилю на рівні мови, на рівні мовних засобів.
45. «Образність», «художність» – характерна особливість текстів у ЗМІ.
46. Естетична вмотивованість елементів мовлення в художньому тексті.
47. Прийоми художнього мовлення в публіцистичному тексті.
48. Жанр і стиль в художньому і публіцистичному мовленні.
49. Проблема жанрів офіційно-ділового мовлення.
50. Хисткість поняття «межі функціонального стилю».
51. Газетні жанри і їх структурні ознаки – способи викладу й організації матеріалу. Складність визначення стилів, жанрів, типів текстів у сфері публіцистики.
52. Науково-популярні і публіцистичні тексти.
53. Принцип логіко-змістового перекладу і конкретизації абстрактних понять і положень. Роль структур художнього мовлення як засобу перекладу і конкретизації.
54. Два основні композиційно-стилістичні типи викладу в структурі текстів: науково-діловий, структурно-логічний і белетризований, експресивний.
- 55.** Схеми єдиної класифікації жанрів за структурними ознаками.
56. Структурні одиниці тексту. Труднощі в їх виокремленні.
57. Функціональні і змістові параметри визначення функціонально-змістового типу мовлення.
58. Семантичні і синтаксичні одиниці як одиниці мовлення.
59. Визначення і пояснення у наукових і публіцистичних текстах.
60. Роздум та його різновиди.
61. Розгортання і його ознаки.
62. Аргументативні і зображальні послідовності – основа монологічного мовлення.
63. Опис і характеристика.
64. Функціонально-змістові типи і види логічних єдностей: визначення (пояснення), умовивід (роздум), характеристика (опис), повідомлення (розповідь).
65. Діалог (діалогічна) єдність. Два різновиди газетного діалогу: інформаційний і сюжетний. Ознаки цих різновидів.
66. Типи зв'язку одиниць: послідовність (ланцюг) і паралельність

(охоплення).

67. Структурна організація і формально-змістова завершеність тексту.
68. Змістові частини і змістова (логічна) єдність.
69. Нехудожній текст – реалізоване розгортання тези (основного положення).
70. Проблема логіко-змістового поділу тексту. Внутрішні, структурні особливості одиниць мовлення.
71. Єдність структурної організації – основа стилістичної виразності тексту.
72. Основа логічної єдності – конструктивна схема, що відображає зв'язки основних елементів відрізка мовлення.
73. Одиниці мовлення – раціонально-логічні структури в науковому тексті.
74. Прийом – основна одиниця художнього мовлення. Поєднання раціонально-логічної структури і прийому у виокремленні одиниць публіцистичного тексту.
75. Чотири типи незвичного використання мовних елементів: додавання, скорочення, субституція (заміна), перmutація (переставляння).
76. Процес інтерпретації непередбачених елементів. Метафора і контекст.
77. Засоби стилістичної виразності.
78. Поєднання загального структурного принципу і конструктивної схеми, конструктивних особливостей строфи.
79. Мовні засоби увиразнення тексту і прийоми їх організації.
80. Взаємодія двох типів структур – раціонально-логічних і емоційно-риторичних (художніх).
81. Лексичні і синтаксичні засоби увиразнення тексту.
82. Конструювання прийому або посилення його складових елементів за допомогою мовних засобів.
83. Лінгвістичні теорії метафори як частина загальної теорії семантичного розвитку мови.
84. Додаткова семантична і стилістична інформація, яка виникає у тексті за використання нестандартних висловів.
85. Відхилення від норми – одна з найбільш характерних рис художнього мовлення.
86. Теорія Р.Богранда («Фактори в теорії поетичного перекладу»). Дослідження нестандартних речень Н.Хомського, П.Циффа, Дж.Катца («Семантична теорія» Дж.Катца, «Генеративна граматика» Н.Хомського, дослідження зі структури мови П.Циффа).
87. Включення семантичного компонента до граматичного опису в теорії У.Вайнрайха. Концепції Р.Джекендорфа, К.Баумгартнера, В.Абрагама, К.Браунмюллера, Т. ван Дейка, І.Калужі, Н.Новаковської, Д.Бікертонна, Р.Метьюза, Дж.Торна, В.Коха, Б.Леондар.
88. Класифікація розрізнення граматичності речень.
89. Коефіцієнт відхилення. Причини нестандартності висловів.

Навмисне висунення на перший план незвичних конотацій у метафорі.

90. Екстралінгвістичні чинники і зміст метафори.
91. Нейтралізація основних, первісних семантичних характеристик у метафорі.
92. Умови, необхідні для метафоризації вислову (проблема добору ознаки).
93. Особливості інтерпретації нестандартних висловів.
94. Визначення тексту.
95. Лінгвістичний аналіз тексти.
96. Згортання і розгортання мовлення (тексту), врахування при цьому його композиційно-стилістичних особливостей.
97. Суть розгортання мовлення (розгортання тези). Ускладнення розгортання в мові ЗМІ, у белетризованому, публіцистичному тексті. Спроби формалізованого опису структурно-стилістичного розгортання белетризованих текстів.
98. Сучасні дослідження структури розгортання. «Грамматика оповідей» Дж. Прінса.
99. Особливості розгортання в різних щодо жанрово-стилістичної специфіки текстах масової комунікації.
100. Додавання прийомів актуалізації, необхідних для емоційно-психологічного впливу, переконування, популяризації, до розгортання понять у масовій політичній публіцистиці. Схеми розгортання змісту в таких текстах.
101. Види розгортання і трансформаційні чинники.
102. Два етапи розробки теми: її змістове розкриття (добір матеріалу, фактів, цифр, прикладів тощо) і композиційне розгортання змісту.
103. Композиція тексту, трансформування в ній предметно-логічних зв'язків, що підпорядковані стилістичному (комунікативному) завданню.
104. Інтегрування в структурі тексту змістово-логічних і формально-граматичних (мовних, стилістичних) елементів.
105. Лінгвістична інтерпретація різних за складністю структурування текстів.
106. Проблема композиції – основа стилістики тексту.
107. Основні складники тексту: вступ, основна частина, висновки. Їх особливості в публіцистичних текстах. Некомпозиційність такого поділу.
108. Відображення в риторичі хоча й правильних, але загальних положень. Чинники, що визначають тип тексту.
109. Теорія К.-Г.Дойтріха та Г.Шанка. Поняття «нульового рівня» композиції, «норми тексту».
110. «Загальна риторика» Ж.Дюбуа, інтерпретація в ній нормативного викладу. Основа нормативного викладу-серії зв'язків понять: лінійні послідовності (часові, нециклічні, каузальні, серії інтенсивності); ієрархічні (логічні) впорядкованості, поділи на класи; концептуальні включення типу «рука –людина – сім'я».

111. Порушення трансформування нейтрально-логічного викладу для досягнення більшої виразності в публіцистичних текстах. Використання для цього на мовному рівні стилістично забарвлених виражальних засобів, а на композиційному рівні – трансформація лінійної послідовності викладу (реальної чи логічної) за допомогою структур художнього мовлення.
112. Норма в раціонально-логічних структурах, формально-логічні правила визначення і поділу понять, виявлення його змісту й обсягу. Порушення правил логіки, трансформація їх у художній прийом.
113. Основні композиційні типи, чинники композиційного ускладнення (трансформації) текстів у ЗМІ: конкретизація, трансмутація, адаптація, адитація (додавання нових положень, фактів), імутація (екстенсивна – апагога, інтенсивна – паралелізм, контраст).
114. Типи екстенсивного розгортання та їх використання в інформаційних, наукових, ділових текстах.
115. Типи інтенсивного розгортання та їх застосування в публіцистичних і художніх текстах.
116. Проблема виявлення й описування рис (властивостей) мовлення. Типологія рис мовлення.
117. Включення емоційно-художніх структур до складу логічних структур (їх трансформація).
118. Ідея публіцистичного твору, її неадекватність змістові. Важливість урахування під час визначення ідеї структурних особливостей твору.
119. Методологія і методика стилістичного аналізу публіцистичного тексту як цілісної, суворо організованої структури.
120. Теорія «структури «образу автора».
121. Досягнення через художні прийоми трансформації матеріалу, пов'язаної з відхиленням від нормативної прямої, а також лінійності нормативного (логічного) розгортання.
122. Обумовленість прийому характером його зв'язку з домінантою (із семантико-стилістичним стрижнем, навколо якого організовано зміст).
123. Ієрархічна впорядкованість у художній структурі, її відмінність від структури ділового, наукового та ін. текстів.
124. Основне запитання під час стилістичного аналізу публіцистичного тексту не «Що використав журналіст?», а «Для чого?».
125. Невідповідність між матеріалом і формою в публіцистичному творі та засоби композиційної реалізації цієї суперечності.
126. Контраст змісту і стилістичний контраст.
127. Суперечність в інтерпретації й оцінці факту як засіб створення динамічної напруги.
128. Структура журналістського твору як структура «образу автора».
129. Суб'єктивація авторської розповіді як чинник ускладнення

викладу в журналістському тексті.

130. Складні, динамічні зв'язки між різними суб'єктивними сферами в журналістському тексті: автором, оповідачем, персонажами.
131. Сфера автора – розповідь, зорієнтована на норми літературної мови.
132. Сфера персонажа – діалог (пряма мова), яка вільно включає розмовно-просторічні елементи.
133. Сфера оповідача повністю або частково збігається з однією з попередніх.
134. Чотири композиційно-стилістичні види, що залежать від зв'язку «автор – оповідач»: 1) розповідь від автора; 2) оповідача названо, але стилістично не виокремлено; 3) оповідача не названо, але виокремлено стилістично; 4) оповідача названо і виокремлено стилістично. Використання в журналістських текстах переважно першого композиційно-стилістичного виду.
135. Різна міра суб'єктивації розповіді. Об'єднання в «образі автора», в структурі його мовлення всіх рис і особливостей стилю журналістського твору.
136. Структура «образу автора» в художньому і публіцистичному тексті. Форми і засоби суб'єктивації. Єдність, цілісність «образу автора».
137. Вираження суб'єктивації авторської розповіді в матеріалі (в умовних формах) та в організації матеріалу (в композиційних формах). Мовленнєві і конструктивні типи суб'єктивації авторської розповіді.
138. Засоби, що належать до групи суб'єктивувальних форм – форм репрезентації.
139. Форми експресивної суб'єктивації розповіді (лексико-семантичні і граматико-синтаксичні).
140. Монтажні форми суб'єктивації (послідовний монтаж, повторення тощо). Суб'єктивність (суб'єктивізм) сприйняття журналістського тексту.
141. Створення за допомогою форм суб'єктивації емоційної насиченості, експресивної напруженості викладу, стилістичної виразності.
142. Текст і підтекст, засоби вираження авторської позиції у трактуванні Л.Кайди.
143. Залежність виражальних засобів та засобів створення підтексту від особливостей і виду тексту.
144. Форми суб'єктивації авторської розповіді і можливості для поглиблення психологізму твору.
145. Суб'єктивація і дійсність, суб'єктивація і реалізм. Засоби адекватного відображення дійсності в журналістському тексті.
146. Примітивізація розповіді. Констатаційність, прямолінійність, штучне включення до лінійної, однопланової розповіді експресивних елементів. Злиття, взаємопереплетення різних форм і типів мовлення і виразно відчутні межі між ними в авторів, які мають різний рівень майстерності.

147. Подолання умовності, штучності діалогу в журналістських текстах, наближення його до живого, драматично напруженого мовлення.
148. Художній і публіцистичний діалог.
149. Діалог у структурі розповіді. Ілюстративна функція діалогів.
150. Функціональна одноплановість – причина підпорядкування діалогічних форм розповідним, розчинення діалогу в розповіді. Інша можлива крайність функціональної одноплановості – заміна розповіді діалогом.
151. Ремарки і репліки. Їх структура.
152. Вплив жанрових особливостей на тип і характер діалогу.
153. Запитання журналіста і відповідь співрозмовника, їх структура і стилістичні особливості.
154. Індивідуалізація реплік у публіцистичному діалозі.
155. Офіційно-інформативний та неофіційно-інформативний, інформативно-діловий та інформативно-експресивний різновиди журналістського тексту.
156. Змістова специфіка офіційної газетної інформації, відображення цієї специфіки в структурі мовлення.
157. Номінативний характер офіційно-інформативного мовлення.
158. Характеристика фактологічно-поняттєвого словосполучення.
159. Особливості подієво-інформативної синтаксичної структури.
160. Принципи структурного ускладнення і спрощення офіційно-інформативного висловлювання. Формальний і потенційний змістовий обсяг фрази.
161. Офіційно-інформативна основа і компоненти офіційно-ділового мовлення в інформативно-діловому різновиді тексту.
162. Експресивний факт як джерело специфіки неофіційно-інформативного різновиду тексту. Особливості описово-розповідної манери в репрезентації експресивного факту.
163. Елементи комічного в неофіційно-інформативному тексті.
164. Літературно-розмовна основа неофіційно-інформативного різновиду тексту і види літературних стилізацій.
165. Дефіцит експресії факту і завдання публіцистичного загострення як джерела специфіки інформативно-експресивного різновиду тексту.
166. Принцип чергування стандарту і експресії.
167. Газетна експресема і штамп.
168. Власне газетна та запозичена з інших стилів фразеологія в інформативно-експресивному тексті.
169. Функціональна спрямованість мовлення в репортажі на конкретно-образне подання дійсності в поєднанні з фактологічною достовірністю; особливості структурного вираження цієї функції.
170. Стилiстичне вираження авторського я в репортажі.
171. Теперішній репортажний, репортажна актуалізація інших форм мовлення.
172. Авторське, невласне-пряме і пряме мовлення в репортажі, їх взаємодія і взаємопереходи.

173. Описове і розповідне авторське мовлення.
174. Засоби стилізації уявної і непрямой авторської присутності.
175. Принцип поєднання деталізованого і редукованого мовлення. Особливості структури редукованого мовлення.
176. Особливості стилістичного поєднання авторського роздуму з активністю елементів образності та розмовних структур.
177. Публіцистичність та авторська газетно-журнальна публіцистика.
178. Проблема авторсько-читацької єдності бачення як проблема стилістична.
179. «Робоча» і художня публіцистика.
180. Експресивно-публіцистичний текст як органічний синтез відвертої аналітичної думки з активністю емоційного утвердження авторської позиції у стилістичному вираженні.
181. Прихована і відверта адресна полемічність у структурі публіцистичного тексту.
182. Стилiстичнi засоби «завоювання» читацької думки.
183. Стилiстичнi засоби експресивної аргументації.
184. Поєднання «яскравих» і «напівтонових» стилістичних засобів. позитивна узагальнювальна публіцистика.
185. Патетична експресія збірності; патетика ставлення і патетика аналітичної думки.
186. Експресія читацької й авторської «причетності». Стилiстична функція я публіциста.
187. Проблема переходів між змістово-композиційними елементами і стилістичний ритм.
188. Розмаїтість стилістичних засобів і авторських стилістичних манер та їх єдність.
189. Елементи образного викладу та образ духовного обличчя публіциста як об'єднувальні засади в експресивно-публіцистичному тексті.
190. Прихована й відверта зорієнтованість фактології в інформативно-аналітичному тексті.
191. Теза-постулат.
192. Редукований аналітизм і засоби його вираження в мовленні.
193. «Сьогоднішня» конкретизація аналітичних узагальнень в інформативно-аналітичному тексті в її зв'язках із власне науковим текстом.
194. Поняттєві і ділові стандарти в інформативно-аналітичному мовленні.
195. Роль і місце «загальномовної» і спеціальної термінології.
196. Емоційно-оцінні, образні, посилювально-експресивні елементи в інформативно-аналітичному тексті; можливості розмовних стилістичних включень.
197. Змістові і стилістичні труднощі популяризації науки у сфері масової інформації. Вчений, журналіст, читач.
198. Основні лінії змістового і комунікативного плану газетно-наукового тексту. Основний тип газетно-наукового тексту; провідні засади науковості у змісті і в стилі; можливості і засоби

	введення спеціальної термінології. 199. Принцип доцільного включення і чергування елементів популяризації та особливості їх структурного вираження. 200. Додаткові різновиди газетно-наукових текстів («спеціалізований», «експресивний», «публіцистичний», «усний») і цілісність газетно-наукового різновиду журналістського тексту. 201. Нарисовий різновид тексту як якісно новий синтез експресивно-публіцистичного і репортажного різновидів. 202. Типи нарисових текстів. 203. Способи втілення авторської аналітичної думки. 204. Засоби розкриття внутрішнього світу невігданого героя. 205. Роль художньої деталі. 206. Фейлетонний різновид і жанр фейлетону. 207. Фейлетонний факт. 208. Сатиричний хід і пов'язані з ним прийоми комічної стилізації. 209. Сатиричний персонаж у фейлетоні і його мовленнєва маска. 210. Авторське мовлення у фейлетоні; імпресивна і експресивна комічні стилізації авторського мовлення. 211. Власне-фейлетонне і невластне-фейлетонне у фейлетоні та його мовленнєвій структурі. 212. Основні прийоми і засоби комічної організації у фейлетонному різновиді журналістського тексту.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тиждень 1 – лекція, тиждень 2 – практ. зан. 4 год..	Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Функціональний аспект стилістики і стилістика тексту. 1. Новітні тенденції в мові сучасної української преси та їх характер. 2. Поняття про текст. 3. Дискурс, його сучасне розуміння в дослідженнях історико-герменевтичного спрямування. 4. Герменевтика тексту і філософська герменевтика. Герменевтика і лінгвософія. 5. Феноменологія тексту. Феноменологічний підхід до аналізу журналістського тексту. 6. Націологічні і націософські дослідження та місце в них методів	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С.254-268. Капелюшний Анатолій. Застосування	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”,	19 лютого

	герменевтики, структурної стилістики. 7. Стилїстика тексту. Текстика. Текстологія. 8. Прагмолінгвістичний і прагмостилїстичний аспекти вивчення тексту. 9. Предмет і завдання курсу. 10. Сучасні дослідження зі стилїстики тексту. 11. Предмет (об'єкт) досліджень функціональної стилїстики і стилїстики тексту. 12. Ознаки функціональних стилїв. 13. Стилїеутворювальні чинники і мовні засоби. Роль екстралінгвістичних чинників. 14. Текст і дискурс як предмет аналізу. 15. Поєднання в публіцистичному тексті комплексної абстрактизації як основного принципу наукового мовлення і художньо-образної конкретизації як основного принципу наукового мовлення. 16. «Універсальна стилїстична теорія сучасності» М. Рїффаттера і дослідження інших західних вчених. 17. Значення наукових досліджень О.Потебні та ін. українських мовознавцїв для формування сучасних уявлень про текст і про стилїстику тексту. 18. Значення наукових розвідок Г.-Г.Гадамера, П.Рїкера, Е.Гуссерля, М.Гайдеггера та ін. для розуміння сучасного рївня дослідження тексту. 19. Функціонально-стилїстичний і структурно-стилїстичний (з позиції стилїстики тексту) підходи до дослідження тексту. 20. Прагматичний аспект структурно-стилїстичних досліджень.		герменевтичного і феноменологічного методїв аналізу в стилїстиці тексту // Вісник Львівського університету. Серія Журналїстика, вип. 22. – 2002. С. 404–407. Юджїн-Рїпун Ігор, Феноменологія культури як методологія інтерпретації. К.: Ін-т культурології НАМ України. – 2020. – 352 с. Капелюшний, Анатолїй. Феноменологія тексту // Науковий збірник ЛКА. – Львів: ЛКА, 1995. – С. 63–64. Дубїніна, Віра (2019), Феноменологічні традиції і герменевтика самої свідомості Е. Гуссерля // Вісник ДДПУ. Серія Соціально-філософські проблеми розвитку людини і суспільства, №11. URL: https://doi.org/10.31865/2520-6842112019185817 Кебуладзе, Вахтанг (2013), Феноменологія і герменевтика як методологічні стратегії в сучасній українській філософії та гуманїтаристиці // URI: http:// enpuir.npu.edu.ua/ handle/123456789/ 12931	“Редагування в ЗМГ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С.269-273. 2 год.	
Тиждень 3 – лекція, тиждень 4 – практич. зан. 4 год..	Тема 2. Структура публіцистичного тексту. Предметно-логічна основа тексту. Художні структури в публіцистичному тексті 1. Аналіз загальної структури акту мовлення, його елементїв у стилїстиці тексту. 2. Стилїстично забарвлені і стилїстично нейтральні одиниці	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстїв: Практичні заняття (Навчальний посїбник з курсїв: “Практична стилїстика	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстїв: Практичні заняття (Навчальний	5 березня

мовлення у тексті. 3. Особливості інтерпретації стилістично «невиразних» текстів. 4. Логічна основа тексту. Раціонально-логічні структури в тексті і зміст висловлювання. 5. Елементи, що становлять логічну основу тексту (ті, що поєднують текст із позатекстовою дійсністю), та елементи стилеутворювальні (ті, що поєднують текст з адресатом). 6. Предметно-логічна основа тексту і засоби посилення (увиразнення) тексту. 7. Конструктивні структури, що визначають загальні контури побудови тексту. 8. Конструктивна схема як певне абстрагування семантичних зв'язків одиниць мовлення, що складають текст. 9. Конструктивні схеми (прийоми), що створюють експресивність тексту, визначають його обличчя, стиль (тобто є стилеутворювальними елементами). 10. Роль емоційно-риторичних структур у різних типах тексту. 11. Стилістика одиниць (ономатологія) і стилістика послідовностей. 12. Парадигматична семасіологія. 13. Послідовне розгортання розповіді, прийоми акумуляції, деталізації. Градація. 14. Паралельне розгортання розповіді. Прийоми зіставлення понять (паралелізму), контрастного зіставлення (контрасту), альтернативного зіставлення (дилеми), рамки (охоплення), прийоми транзитивності (концесії) та ін. 15. Лінгвістика тексту і формування раціонально-логічних структур. Конструювання цілісного повідомлення за правилами стилістики тексту. 16. Теорії стилю. 17. Носії, елементи, категорії стилю. 18. Чинники стилю. Стилеутворювальні чинники. 19. Національний стиль. 20. Тенденція до взаємодії семантичних зв'язків з експресивними засобами мовлення як способу створення загальної стильової тканини тексту. Мова ЗМІ як найяскравіший вияв цієї загальномовної тенденції. 21. Внутрішня організація наукового,		української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 274-277, 289-290.	посібник з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилістика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 278-281, 291-293. 2 год.	

	художнього, публіцистичного тексту. 22. Мікротекст і макротекст у ЗМІ. 23. Художнє мовлення і мова художньої літератури та підхід до них з погляду стилістики мови і стилістики мовлення. 24. Функціональна стилістика як спосіб описування стилю на рівні мови, на рівні мовних засобів. 25. «Образність», «художність» – характерна особливість текстів у ЗМІ. 26. Естетична вмотивованість елементів мовлення в художньому тексті. 27. Прийоми художнього мовлення в публіцистичному тексті. 28. Жанр і стиль в художньому і публіцистичному мовленні. 29. Проблема жанрів офіційно-ділового мовлення. 30. Хисткість поняття «межі функціонального стилю». 31. Газетні жанри і їх структурні ознаки – способи викладу й організації матеріалу. Складність визначення стилів, жанрів, типів текстів у сфері публіцистики. 32. Науково-популярні і публіцистичні тексти. 33. Принцип логіко-змістового перекладу і конкретизації абстрактних понять і положень. Роль структур художнього мовлення як засобу перекладу і конкретизації. 34. Два основні композиційно-стилістичні типи викладу в структурі текстів: науково-діловий, структурно-логічний і белетризований, експресивний. 35. Схема єдиної класифікації жанрів за структурними ознаками.				
Тиждень 5 – лекція, тиждень 6 – практ. зан. 4 год..	Тема 3. Одиниці мовлення. Функціонально-змістові типи мовлення. Конструктивні прийоми і засоби посилення (увирознення) тексту 1. Структурні одиниці тексту. Труднощі в їх виокремленні. 2. Функціональні і змістові параметри визначення функціонально-змістового типу мовлення. 3. Семантичні і синтаксичні одиниці як одиниці мовлення. 4. Визначення і пояснення у наукових і публіцистичних текстах. 5. Роздум та його різновиди. 6. Розгортання і його ознаки.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилiстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посiбник з курсiв: “Практична стилістика української мови”, “Стилiстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 294-296, 304.	Капелюшний А.О. Стилiстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посiбник з курсiв: “Практична стилістика української мови”, “Стилiстика	19 березня

	7. Аргументативні і зображальні послідовності – основа монологічного мовлення. 8. Опис і характеристика. 9. Функціонально-змістові типи і види логічних єдностей: визначення (пояснення), умовивід (роздум), характеристика (опис), повідомлення (розповідь). 10. Діалог (діалогічна) єдність. Два різновиди газетного діалогу: інформаційний і сюжетний. Ознаки цих різновидів. 11. Типи зв'язку одиниць: послідовність (ланцюг) і паралельність (охоплення). 12. Структурна організація і формально-змістова завершеність тексту. 13. Змістові частини і змістова (логічна) єдність. 14. Нехудожній текст – реалізоване розгортання тези (основного положення). 15. Проблема логіко-змістового поділу тексту. Внутрішні, структурні особливості одиниць мовлення. 16. Єдність структурної організації – основа стилістичної виразності тексту. 17. Основа логічної єдності – конструктивна схема, що відображає зв'язки основних елементів відрізка мовлення. 18. Одиниці мовлення – раціонально-логічні структури в науковому тексті. 19. Прийом – основна одиниця художнього мовлення. Поєднання раціонально-логічної структури і прийому у виокремленні одиниць публіцистичного тексту. 20. Чотири типи незвичного використання мовних елементів: додавання, скорочення, субституція (заміна), перmutація (переставляння). 21. Процес інтерпретації непередбачених елементів. Метафора і контекст. 22. Засоби стилістичної виразності. 23. Поєднання загального структурного принципу і конструктивної схеми, конструктивних особливостей строфи. 24. Мовні засоби увиразнення тексту і прийоми їх організації. 25. Взаємодія двох типів структур – раціонально-логічних і емоційно-			тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 298-303, 304-308. 2 год.	

	риторичних (художніх). 26. Лексичні і синтаксичні засоби вираження тексту. 27. Конструювання прийому або посилення його складових елементів за допомогою мовних засобів.				
Тиждень 7 – лекція, тиждень 8 – лаб. зан. 4 год..	Тема 4. Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. Композиція тексту 1. Лінгвістичні теорії метафори як частина загальної теорії семантичного розвитку мови. 2. Додаткова семантична і стилістична інформація, яка виникає у тексті за використання нестандартних висловів. 3. Відхилення від норми – одна з найбільш характерних рис художнього мовлення. 4. Теорія Р.Богранда («Фактори в теорії поетичного перекладу»). Дослідження нестандартних речень Н.Хомського, П.Циффа, Дж.Катца («Семантична теорія» Дж.Катца, «Генеративна граматика» Н.Хомського, дослідження зі структури мови П.Циффа). 5. Включення семантичного компонента до граматичного опису в теорії У.Вайнрайха. Концепції Р.Джекендорфа, К.Баумгартнера, В.Абрагама, К.Браунмюллера, Т. ван Дейка, І.Калужі, Н.Новаковської, Д.Бікертонна, Р.Метьюза, Дж.Торна, В.Коха, Б.Леондар. 6. Класифікація розрізнення граматичності речень. 7. Коефіцієнт відхилення. Причини нестандартності висловів. Навмисне висунення на перший план незвичних конотацій у метафорі. 8. Екстралінгвістичні чинники і зміст метафори. 9. Нейтралізація основних, первісних семантичних характеристик у метафорі. 10. Умови, необхідні для метафоризації вислову (проблема добору ознаки). 11. Особливості інтерпретації нестандартних висловів. 12. Визначення тексту. 13. Лінгвістичний аналіз тексти. 14. Згортання і розгортання мовлення (тексту), врахування при цьому його композиційно-стилістичних особливостей.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 309-312, 316-317.	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 312-315, 319-325. 2 год.	2 квітня

	15. Суть розгортання мовлення (розгортання тези). Ускладнення розгортання в мові ЗМІ, у белетризованому, публіцистичному тексті. Спроби формалізованого опису структурно-стилістичного розгортання белетризованих текстів. 16. Сучасні дослідження структури розгортання. «Грамматика оповідей» Дж. Прінса. 17. Особливості розгортання в різних щодо жанрово-стилістичної специфіки текстах масової комунікації. 18. Додавання прийомів актуалізації, необхідних для емоційно-психологічного впливу, переконування, популяризації, до розгортання понять у масовій політичній публіцистиці. Схеми розгортання змісту в таких текстах. 19. Види розгортання і трансформаційні чинники. 20. Два етапи розробки теми: її змістове розкриття (добір матеріалу, фактів, цифр, прикладів тощо) і композиційне розгортання змісту. 21. Композиція тексту, трансформування в ній предметно-логічних зв'язків, що підпорядковані стилістичному (комунікативному) завданню. 22. Інтегрування в структурі тексту змістово-логічних і формально-граматичних (мовних, стилістичних) елементів. 23. Лінгвістична інтерпретація різних за складністю структурування текстів. 24. Проблема композиції – основа стилістики тексту. 25. Основні складники тексту: вступ, основна частина, висновки. Їх особливості в публіцистичних текстах. Некомпозиційність такого поділу. 26. Відображення в риториці хоча й правильних, але загальних положень. Чинники, що визначають тип тексту. 27. Теорія К.-Г.Дойтріха та Г.Шанка. Поняття «нульового рівня» композиції, «норми тексту». 28. «Загальна риторика» Ж.Дюбуа, інтерпретація в ній нормативного викладу. Основа нормативного викладу-серії зв'язків понять: лінійні послідовності (часові, нециклічні, каузальні, серії інтенсивності); ієрархічні (логічні)				

	впорядкованості, поділи на класи; концептуальні включення типу «рука – людина – сім'я». 29. Порушення трансформування нейтрально-логічного викладу для досягнення більшої виразності в публіцистичних текстах. Використання для цього на мовному рівні стилістично забарвлених виражальних засобів, а на композиційному рівні – трансформація лінійної послідовності викладу (реальної чи логічної) за допомогою структур художнього мовлення. 30. Норма в раціонально-логічних структурах, формально-логічні правила визначення і поділу понять, виявлення його змісту й обсягу. Порушення правил логіки, трансформація їх у художній прийом. 31. Основні композиційні типи, чинники композиційного ускладнення (трансформації) текстів у ЗМІ: конкретизація, трансмутація, адаптація, аддитація (додавання нових положень, фактів), імутація (екстенсивна – апагога, інтенсивна – паралелізм, контраст). 32. Типи екстенсивного розгортання та їх використання в інформаційних, наукових, ділових текстах. 33. Типи інтенсивного розгортання та їх застосування в публіцистичних і художніх текстах. 34. Проблема виявлення й описування рис (властивостей) мовлення. Типологія рис мовлення.				
Тиждень 9 – лекція, тиждень 10 – практ. зан. 4 год..	Тема 5. Структура українського журналістського тексту. Стилiстичний аналіз журналістського тексту. Суб'єктивація авторської розповіді. Текст і підтекст. Засоби вираження авторської позиції 1. Включення емоційно-художніх структур до складу логічних структур (їх трансформація). 2. Ідея публіцистичного твору, її неадекватність змістові. Важливість урахування під час визначення ідеї структурних особливостей твору. 3. Методологія і методика стилістичного аналізу публіцистичного тексту як цілісної, суворо організованої структури.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилiстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилiстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 326-328, 332-333.	Капелюшний А.О. Стилiстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилістика української мови”, “Стилiстика тексту”, “Редагування	16 квітня

	4. Теорія «структури «образу автора». 5. Досягнення через художні прийоми трансформації матеріалу, пов'язаної з відхиленням від нормативної прямої, а також лінійності нормативного (логічного) розгортання. 6. Обумовленість прийому характером його зв'язку з домінантою (із семантико-стилістичним стрижнем, навколо якого організовано зміст). 7. Ієрархічна впорядкованість у художній структурі, її відмінність від структури ділового, наукового та ін. текстів. 8. Основне запитання під час стилістичного аналізу публіцистичного тексту не «Що використав журналіст?», а «Для чого?». 9. Невідповідність між матеріалом і формою в публіцистичному творі та засоби композиційної реалізації цієї суперечності. 10. Контраст змісту і стилістичний контраст. 11. Суперечність в інтерпретації й оцінці факту як засіб створення динамічної напруги. 12. Структура журналістського твору як структура «образу автора». 13. Суб'єктивізація авторської розповіді як чинник ускладнення викладу в журналістському тексті. 14. Складні, динамічні зв'язки між різними суб'єктивними сферами в журналістському тексті: автором, оповідачем, персонажами. 15. Сфера автора – розповідь, зорієнтована на норми літературної мови. 16. Сфера персонажа – діалог (пряма мова), яка вільно включає розмовно-просторічні елементи. 17. Сфера оповідача повністю або частково збігається з однією з попередніх. 18. Чотири композиційно-стилістичні види, що залежать від зв'язку «автор – оповідач»: 1) розповідь від автора; 2) оповідача названо, але стилістично не виокремлено; 3) оповідача не названо, але виокремлено стилістично; 4) оповідача названо і виокремлено стилістично. Використання в журналістських текстах переважно першого композиційно-стилістичного виду.			в ЗМІ»). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 329-331, 335-338. 2 год.	

	19. Різна міра суб'єктивації розповіді. Об'єднання в «образі автора», в структурі його мовлення всіх рис і особливостей стилю журналістського твору. 20. Структура «образу автора» в художньому і публіцистичному тексті. Форми і засоби суб'єктивації. Єдність, цілісність «образу автора». 21. Вираження суб'єктивації авторської розповіді в матеріалі (в умовних формах) та в організації матеріалу (в композиційних формах). Мовленнєві і конструктивні типи суб'єктивації авторської розповіді. 22. Засоби, що належать до групи суб'єктивувальних форм – форм репрезентації. 23. Форми експресивної суб'єктивації розповіді (лексико-семантичні і граматико-синтаксичні). 24. Монтажні форми суб'єктивації (послідовний монтаж, повторення тощо). Суб'єктивність (суб'єктивізм) сприйняття журналістського тексту. 25. Створення за допомогою форм суб'єктивації емоційної насиченості, експресивної напруженості викладу, стилістичної виразності. 26. Текст і підтекст, засоби вираження авторської позиції у трактуванні Л.Кайди. 27. Залежність виражальних засобів та засобів створення підтексту від особливостей і виду тексту.				
Тиждень 11 – лекція, тиждень 12 – практич. зан. 4 год..	Тема 6. Розвиток розповідних та діалогічних форм в українській журналістиці. Інформативні різновиди журналістського тексту 1. Форми суб'єктивації авторської розповіді і можливості для поглиблення психологізму твору. 2. Суб'єктивація і дійсність, суб'єктивація і реалізм. Засоби адекватного відображення дійсності в журналістському тексті. 3. Примітивізація розповіді. Констатаційність, прямолінійність, штучне включення до лінійної, однопланової розповіді експресивних елементів. Злиття, взаємопереплетення різних форм і типів мовлення і виразно відчутні межі між ними в авторів, які мають	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 339, 341-344.	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). –	30 квітня

	різний рівень майстерності. 4. Подолання умовності, штучності діалогу в журналістських текстах, наближення його до живого, драматично напруженого мовлення. 5. Художній і публіцистичний діалог. 6. Діалог у структурі розповіді. Ілюстративна функція діалогів. 7. Функціональна одноплановість – причина підпорядкування діалогічних форм розповідним, розчинення діалогу в розповіді. Інша можлива крайність функціональної одноплановості – заміна розповіді діалогом. 8. Ремарки і репліки. Їх структура. 9. Вплив жанрових особливостей на тип і характер діалогу. 10. Запитання журналіста і відповідь співрозмовника, їх структура і стилістичні особливості. 11. Індивідуалізація реплік у публіцистичному діалозі. 12. Офіційно-інформативний та неофіційно-інформативний, інформативно-діловий та інформативно-експресивний різновиди журналістського тексту. 13. Змістова специфіка офіційної газетної інформації, відображення цієї специфіки в структурі мовлення. 14. Номінативний характер офіційно-інформативного мовлення. 15. Характеристика фактологічно-поняттєвого словосполучення. 16. Особливості подієво-інформативної синтаксичної структури. 17. Принципи структурного ускладнення і спрощення офіційно-інформативного висловлювання. Формальний і потенційний змістовий обсяг фрази. 18. Офіційно-інформативна основа і компоненти офіційно-ділового мовлення в інформативно-діловому різновиді тексту. 19. Експресивний факт як джерело специфіки неофіційно-інформативного різновиду тексту. Особливості описово-розповідної манери в репрезентації експресивного факту. 20. Елементи комічного в неофіційно-інформативному тексті. 21. Літературно-розмовна основа неофіційно-інформативного різновиду тексту і види літературних стилізацій.			Львів: ПАІС, 2003. – С. 340, 344. 2 год.	

	22. Дефіцит експресії факту і завдання публіцистичного загострення як джерела специфіки інформатино-експресивного різновиду тексту. 23. Принцип чергування стандарту і експресії. 24. Газетна експресема і штамп. 25. Власне газетна та запозичена з інших стилів фразеологія в інформатино-експресивному тексті.				
Тиждень 13 – лекція, тиждень 14 – практич. зан. 4 год..	Тема 7. Репортажний різновид журналістського тексту. Аналітичний та експресивно-публіцистичний різновиди журналістського тексту 1. Функціональна спрямованість мовлення в репортажі на конкретно-образне подання дійсності в поєднанні з фактологічною достовірністю; особливості структурного вираження цієї функції. 2. Стилійстичне вираження авторського я в репортажі. 3. Теперішній репортажний, репортажна актуалізація інших форм мовлення. 4. Авторське, невласне-пряме і пряме мовлення в репортажі, їх взаємодія і взаємопереходи. 5. Описове і розповідне авторське мовлення. 6. Засоби стилізації уявної і непрямой авторської присутності. 7. Принцип поєднання деталізованого і редукованого мовлення. Особливості структури редукованого мовлення. 8. Особливості стилійстичного поєднання авторського роздуму з активністю елементів образності та розмовних структур. 9. Публіцистичність та авторська газетно-журнальна публіцистика. 10. Проблема авторсько-читацької єдності бачення як проблема стилійстична. 11. «Робоча» і художня публіцистика. 12. Експресивно-публіцистичний текст як органічний синтез відвертой аналітичної думки з активністю емоційного утвердження авторської позиції у стилійстичному вираженні. 13. Прихована і відверта адресна полемічність у структурі публіцистичного тексту. 14. Стилійстичні засоби «завоювання» читацької думки. 15. Стилійстичні засоби експресивной аргументації.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилійстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилійстика української мови”, “Стилійстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 345-346, 347-350.	Капелюшний А.О. Стилійстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилійстика української мови”, “Стилійстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 346, 351. 2 год.	14 травня

	16. Поєднання «яскравих» і «напівтонових» стилістичних засобів. позитивна узагальнювальна публіцистика. 17. Патетична експресія збірності; патетика ставлення і патетика аналітичної думки. 18. Експресія читацької й авторської «причетності». Стилiстична функція я публіциста. 19. Проблема переходів між змістово-композиційними елементами і стилістичний ритм. 20. Розмаїтість стилістичних засобів і авторських стилістичних манер та їх єдність. 21. Елементи образного викладу та образ духовного обличчя публіциста як об'єднувальні засади в експресивно-публіцистичному тексті. 22. Прихована й відверта зорієнтованість фактології в інформативно-аналітичному тексті. 23. Теза-постулат. 24. Редукований аналітизм і засоби його вираження в мовленні. 25. «Сьогодні» конкретизація аналітичних узагальнень в інформативно-аналітичному тексті в її зв'язках із власне науковим текстом. 26. Поняттєві і ділові стандарти в інформативно-аналітичному мовленні. 27. Роль і місце «загальномовної» і спеціальної термінології. 28. Емоційно-оцінні, образні, посилювально-експресивні елементи в інформативно-аналітичному тексті; можливості розмовних стилістичних включень. 29. Змістові і стилістичні труднощі популяризації науки у сфері масової інформації. Вчений, журналіст, читач. 30. Основні лінії змістового і комунікативного плану газетно-наукового тексту. Основний тип газетно-наукового тексту; провідні засади науковості у змісті і в стилі; можливості і засоби введення спеціальної термінології. 31. Принцип доцільного включення і чергування елементів популяризації та особливості їх структурного вираження. 32. Додаткові різновиди газетно-наукових текстів				

	(«спеціалізований», «експресивний», «публіцистичний», «усний») і цілісність газетно-наукового різновиду журналістського тексту.				
Тижень 15 – лекція, тижень 16 – практ. зан. 4 год..	Тема 8. Нарисовий і фейлетонний різновиди журналістського тексту 1. Нарисовий різновид тексту як якісно новий синтез експресивно-публіцистичного і репортажного різновидів. 2. Типи нарисових текстів. 3. Способи втілення авторської аналітичної думки. 4. Засоби розкриття внутрішнього світу невігданого героя. 5. Роль художньої деталі. 6. Фейлетонний різновид і жанр фейлетону. 7. Фейлетонний факт. 8. Сатиричний хід і пов'язані з ним прийоми комічної стилізації. 9. Сатиричний персонаж у фейлетоні і його мовленнєва маска. 10. Авторське мовлення у фейлетоні; імпресивна і експресивна комічні стилізації авторського мовлення. 11. Власне-фейлетонне і невластне-фейлетонне у фейлетоні та його мовленнєвій структурі. 12. Основні прийоми і засоби комічної організації у фейлетонному різновиді журналістського тексту.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 352-353.	Капелюшний А.О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: Практичні заняття (Навчальний посібник з курсів: “Практична стилїстика української мови”, “Стилїстика тексту”, “Редагування в ЗМІ”). – Львів: ПАІС, 2003. – С. 353. 2 год.	25 травня